

Dohányárusok Közlönye

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTOZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.

Egyes példány nem kapható.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.

Előfizetni csak fél évenként lehet.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca I. B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.

Kéziratok nem lesznek visszaküldve.

KIADOTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

TARTALOM. A ferenczvárosi dohánygyár jubileuma. — Limito-dohány. — Vegyesek. — Ajánlati hirdetésény. — Hirdetmény.

A ferenczvárosi dohánygyár jubileuma.

Valahányszor jubileumról, mely itt vagy ott ünnepeltetik, hírt kapunk, mindig bizalmatlanságot kelt fel bennünk; mert mit is jelentsen az, hogy egy történt dolog, melynek ma huszonöt vagy ötven éve, ünnepe legyen avattassék? Ha még egy egyénre vonatkozik, ki ötven évet nyilvános intézetben, vagy magánosok szolgálatában töltött, úgy jogos az ünneplés.

Aki egy emberéleten belül valamely szakmánál működik, az megérdemli embertársai elismerését, pláne közvetlen környezetéből. Ellenben egy állami intézmény jubilálása alkalma volt a benyomást teszi, mintha erőltetett volna. Minden magánember, t. i. gyáros, teheti és tegye azt üzleti szempontból, mert manapság a reklám ugyyszólván nélkülözhetlen; de egy állami gyárnak ilyesmire szüksége nincs. Munkaköre olyan természetű, hogy a reklám e neme nem kvalifikált, semmiesetre pedig szükséges. Sokkal komolyabb a feladata, illetve vezetőinek sokkal magasabb czélok elérésére kell törekedniök, mint holmi bankettek és jubileumok megtartása.

Mi is történetet tulajdonképen, hogy a gyár fönnállásának 50 éves évfordulója alkalmából egy, a templomban tartandó istentisztelet szükségessé vált? Mi történt, hogy beszédek és tisztelet elhangzanak és ünnepe avatják e napot? Közreműködött a gyár az emberi jólét, a kultúra, a haladás dolgában? Hozott újításokat, avagy a magyar dohány-termékek híret messze világba vitte? Mind-ezekből semmi sem történt! Ötven évi fönnállásából huszonöt évig a lehető legrosszabb gyártmányt szolgáltatta és csak a durva bűrnöt tett némi népsze üsegre szert az alsóbb néposztálynál; persze az utóbbi huszonöt év javulást hozott a termék gyártásában, de e javulás sem a gyár érdeme, hanem különböző géptechnikai újítások, nemkülönben pedig a sok éveken át kitünően működő volt igazgató: ak, Berkes Antalnak érdeme.

Nem akarjuk senki érdemet csonkítani. A gyár ma is kitünő vezetőség alatt áll és néhány szívarnem, mely a ferenczvárosi gyárból kikerül, kitünő; de ez még nem ok arra nevezni, hogy egy gyár jubileumot ünnepel, csak azért, mert ötven év előtt a Szvetenay-fele ház megvetetett és dohánygyárrá alakított.

Vannak ám a jubileumoknak jó oldalai is. Alkalom nyílik ugyanis visszaillesztani mindazon eseményekre, melyek a lefolyt idő alatt történtek. E tekintetben

azok, kik ezen idő alatt e gyárat vezetni hivatva voltak, saját tevékenységüket kritizálhatják, illetve mérlegelhetik. Ha ezt teszik, úgy azt fogják találni, hogy — mint említék — lenyeges újításokat a gyár nem teremtett. Bár a dohány-monopolium sajtósági viszonyai nem engedik meg, hogy egy gyár önállóan intézkedjék, voltak idők, midőn e gyárból a termék javítása és a csomagolás érdekében előterjesztések tettek. Persze, nem mindig az árusítók előnyére, mint ezt a ládakérdés mutatja, mely a ferenczvárosi gyár részéről megpendített; de mindenesetre méltányolni való cselekedet, ha egy gyár a szakbavágó kérdéseket tanulmány tárgyává teszi és azokat magasabb hatóságának előterjeszti.

Ha a most ötven évig fönnálló ferenczvárosi dohánygyár ötven év múlva újra jubilálna, úgy már most szükséges, hogy maradandó újításokat teremtsen és a dohány-monopoliumra üdvösek legyenek. Az ily újításokat pedig nem kell feltalálni, minden egyes nap hozza azokat és ezeknek érvenyt szerezni csak úgy lehet, ha a dohánygyár a közönség kívánságait magáéva teszi. Első teendője legyen a dohányzó közönség kívánságainak eleget tenni és minden ócskát, regit, főleg pedig azt, ami ártalmas, kiküszöbölti és újat teremteni.

Tudjuk, hogy minden egyes állami gyárnak kezei — újítások tekintetében — köteve vannak, de amint a viszonyokat ismerjük, Magyarország gyarai egy oly kitünő, energikus fővezetővel rendelkeznek, aki minden praktikus és hasznos újításnak barátja.

Elismerjük a hat év óta a dohánygyártás elén álló dr. Perleberg miniszteri tanácsos áldásos működését, ki mindent megtesz, ami esetleg a dohány-monopolium előnyére válna. Ilyen körülmények között nem lehet szó arról, hogy a dohánygyárak egy bizonyos sablonhoz kötvék, miután minden, ami praktikus és keresztülvihető, dr. Perleberg főigazgatóban támogatóra talál.

Czikkünket azon kívánságunkkal zárjuk, miszerint ha a ferenczvárosi dohánygyár még egyszer jubileumra készülne, alkalmat nyújtson őt alkotásaihoz igazán üdvözölhetni.

Ez annál is könnyebben elérhető most, mint azelőtt, midőn idegen elemek kezeiben volt és saját belátásuk szerint gazdálkodtak. És azért is könnyebb, mert mindaz bőven áll rendelkezésére, ami a haladás-hoz szükséges és mert fővezetése humánus, igazságos és a haladást célzó kezébe van letelve.

Limito-dohány.

A „Pester Lloyd“ egyik száma egy cikket közöl, mely az ugynevezett „limito-dohánnyal“ foglalkozik. Olvasóink között sokan, kivéve a nagyárusokat, alig ismerik e dohányfajt. E dohányfaj minőségében hasonló a „Hazai“-dohányhoz és csakis a hadsereg részére készül, melyet nyugta ellenében kiszogálják. A csomagok 125 grammot tartalmaznak és minden katona hetenkint két csomagra tarthat igényt, csomagját 8 krért, azaz 16 fillérért, egy potom ár. Miután a katonaság, különösen a katonára dohányzási szvenvedélyének e kedvezmény nélkül eleget nem tehetne, ez okból a limito-dohány a katonaságnak való kiszolgálása csak méltányos.

A cikkirő, mely a Pester Lloydban véleményét elmondja, ugylátszik, nincsen tisztában a dologgal, mert olyan javaslatokat tesz, melyek nem vehetők komolyan. Jогosan mondja, hogy a „limito-dohány“ kiadása már nem időszzerű, mivel manapság a katonaság a pipázást teljesen mellőzi. Ebben tökéletesen igaza van, sőt nagyon kevés a parasztsok száma, kik pipáznak. A fiatalabb nemzedék a cigarettához folyamodott és vasárnapokon látható a falvakban, mint csavargatja cigarettáját. Nem csoda tehát, hogy ez a katonaságnál is elterjedt. Ezek után — mondja a ciklik írója — a limito-dohány a katonaságnak való átengedése keveset használn. Tényleg így áll a dolog és nem ritkán megcsik, hogy a katona teljesen lemond e dohányfajról, vagyis átveszi és kicseréli vagy eladja czivilembereknek.

A statisztikának, mely a limito-dohány gyártásáról és kiadásáról szólna, e szerint nincs is értéke, mert nem konstatalható, hogy melyik katona eladja és melyik szívja dohányját. Tény, hogy a limito-dohány ma nélkülözhető és annak a katonaságnak való kiadása, ha nem is teljesen czéltalan, de mindenesetre nem okvetlen szükséges.

Ez a véleménye ciklikírónak is és azt javasolja, hogy az állam a jövőben e dohány helyett szivart és cigarettát adjon ki.

Kábul a fejünk, ha arra gondolunk, hogy a hadseregnek szivart és cigarettát szolgáltatassék ki. Mindenek előtt arra utalunk, hogy minden katonának, fokra való tekintet nélkül, jogában állana szivarokat és cigarettákat kérni. Tessék azon matematikust megnevezni, ki ez óriási napi fogyasztásnak számait kifürkészi. Egyelőre így áll a dolog, hogy daczára a számos gyáraknak, melyek az utolsó években létesültek, nem volnának képesek a létező gyárak az óriási szivar- és cigarettafogyasztásnak eleget tenni. És most tessék elgondolni, hogy a dohányigazgatásnak egyszerre naponként fél millió dohányszívja támad, kik közül eddig sokan pipáztak, mások különfélet, egy kis töredéke pedig eddig semmit szivott.

Ha állami jövedelemről volna szó, mely természetesen a dohány-monopolium hatáskö-

rébe tartozik, úgy magától értetődik, hogy a szükséges beruházásokat meg kellene tenni, mely beruházások idővel kamatoznának; de ez esetben ki fizetné ezeket? Talán a katonai intézőség? Kötve hisszük!

Itt egy kérdéssel állunk szemben, mely igen fontos és megoldása nehéz, ép úgy, mint annak idején a meleg vacsora kérdése a hedsereg részére Mennyi kifogás volt ellene, dacára annak, hogy az ország gyermekeinek élelmészéről volt szó. És szorosan véve, e szivarok és cigaretták kiszolgálása az államnak nem kerülne kevesebbe, mint a meleg vacsora. Megfontolandó, hogy nem egyedül az előállítási költségről van itt szó, hanem, hogy a dohánymonopolium fogyasztása egyszerre sok millió koronával csökkenne, miután az ellenőrzés ebben az esetben is ki van zárva.

Ennek dacára nézetünk szerint a limitodohány a forgalomból kivonható, ha helyébe egy hosszúra vágott magyar dohány jönne, mely cigaretta-dohány gyantát is használható volna.

Bár ezen kisegítő eszköz sem igen ajánlható, miután e dohánynyal visszaélések fordulnának elő, de áttekinthető és az állam által hozandó aldozat határolt volna. Van Magyarországon ily fajta dohányokban óriási túltermelés, miért is előállításra csekélyebb nehézségekbe ütközne: pld. ha a katonának 250 gramm dohány helyett 120 grammot tartalmazó csomagokat szolgáltatnának ki, melynek ára 8 kr, illetve 16 fillér volna, ugy e mennyiség tökéletesen elegendő volna és a katonák pipából is szívhatná, a költség pedig sem az egyik, sem a másik félnél nem növekedne.

Ez a mi javaslatunk, melyet a szóban lévő kérdés megoldására a kompetens köröknek előterjesztünk.

Vegyések.

Az állami beruházások. A kormány törvényjavaslatot készít, mely a legfontosabb és legszükségesebb állami beruházásokról rendelkezik. Magába foglalja a javaslat mindazokat a nagyobb beruházásokat, amelyek a pénzügyi, kereskedelmi, földmivelésügyi és közoktatásügyi tárca keretében elodázhatlanul szükségesek. A javaslat tervezete készen van s valószínűleg már a szerdai minisztertanácson megbeszélés tárgyát képezi s ősszel benyújtják a parlamentben.

Az osztrák-magyar bank mai nap közzétett és augusztus 31-ől szóló heti kimutatása ugyan csak bizonyítást szolgáltatott arról, hogy a bankhoz támasztott igények az utolsó alkalmából mennyire fokozódtak. A benyújtások aránya tudvaleg a váltó-tárczában és jegyterálekban jut főleg kifejezésre; előbbi 50 millió koronával növekedett, az adómentes tartalék pedig közel 59 millió koronával hanyatlott. A lombard-üzlet mintegy 2 millió koronával növekedett. Az érczkészletben 6 millió korona visszaesés mutatkozik.

Az új bankjegyek Az osztrák-magyar bank, amint értesülünk, e hó 15-én szándékozik az új husz-koronás bankjegyeket forgalomba hozni. A tiz-koronás bankjegyek kibocsátására csak később kerül a sor és ez azért történik, hogy elejét vegyék a tiz-forintos és tiz-koronás jegyek között esetleg fölmerülhető zavaroknak. Az új bankjegyek természetesen csak addig maradnak forgalomban, míg a bank megkezdi a készfizetéseket, vagyis míg a valutát helyreállították. Hogy ez mikor fog bekövetkezni, azt egyelőre még senki nem tudja; egyelőre csak azt tudni, hogy a készfizetések fölvételekor ezeket a kisebb névértékű bankjegyeket bevonnák és akkor a legkisebb bankjegy névértéke 50 korona lesz.

27228/VII. 1900. szám.

Ajánlati hirdetés.

A soproni m. kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy Sopronmegyében fekvő Csorna községben lemondás folytán üresedésbe jött dohánygyárudra betöltése iránt zárt írásbeli ajánlatok utján 1900. évi szeptember hó 27-én délelőtt 9 órakor ezen kir. pénzügyigazgatóságnál versenytárgyalás fog tartatni.

Az árlejtés tárgyát a versenyzők által az eladás után követelt eladási jutalék fogja képezni és a dohánygyárudra kezelése annak fog adatni, ki a legcsekélyebb eladási díjat követeli; mindazonáltal a kincstár fenntartja magának a jogot, hogy a versenyzők között szabadon választhasson, minélfogva ajánlattevők közül azért, mert ajánlata el nem fogadtatott, a kincstárral szemben senki igényt nem támaszthat.

Az eddigi dohánygyárús az áruda kezelé- seért 0.2 azaz kettő tized százalék eladási jutalékot élvezett és a nagyárudának 1899. évben 217.085 korona 94 fillér évi forgalma volt, melyből a hozzáutalt 146 kisárús szükségletére 208.552 korona 38 fillér, saját kicsinybeni elárúsítására pedig 9133 korona 56 fillér esik.

Ezen dohánygyárudával a kapuvári kir. adóhivatalból beszerzendő bélyegjegyek kicsinybeni eladása 2%, azaz két százalék eladási jutalék mellett, valamint a dohánygyártmányok kicsinyben való elárúsítása is egybe van kötve.

Továbbá, ha vállalkozó kívánna, az általános forgalomban levő dohánygyártmányok árjegyzékében felsorolt valódi havanna szivarok elárúsítására is nyerhet engedélyt, az azokért engedélyezhető eladási jutalék azonban 15% azaz egy egész és öt tized százaléknál magasabb nem lehet.

A dohánygyárús köteles az összes dohányanyagot a kapuvári m. kir. dohánygyárustól közvetlenül beszerezni és a jelenben hozzáutalt 146 dohánykisarúst, a jövőben még hozzáutalandókkal együtt a szükséges dohány és bélyeganyaggal ellátni; köteles továbbá a dohánygyártmányok minden egyes neméből a pénzügyigazgatóság részéről meghatározandó és jelenleg 4000 korona értékkel meghatározott tartalék készletet folyton érintetlenül teljességben tartani és azonfelül a napi eladásra szükséges gyártmány mennyiséget is készletben tartani.

A csonkithatlan készlet első beszerzésére, óvadékol elfogadható értékpapirokban vagy kézpénzben leteendő biztosíték mellett, a nagyárús kérelmére, a tartani köteles csonkithatlan készlet értéke erejéig hitel is engedélyeztetik.

A dohánygyárudai üzlet csak minden tekintetben megfelelő és lehetőleg Csorna község központján fekvő helyiségben gyakorolható. A versenyben részt nem vehetnek, kik a törvény értelmében szerződéskötésére nem képesek, vagy valamely büntett, csempészt vagy más természetű jövedéki kihágás miatt jogérvényesen elíteltettek. Ha ezen akadályok egyike vagy másika csak az üzlet átadása után jutna a hatóság tudomására, a pénzügyigazgatóságnak jogában álland az engedélyt azonnal elvonni.

Azon ajánlattevő banatpénze, kinek ajánlata elfogadtatott, a csonkithatlan készletbeszerzéseig visszatartatik és köteles ajánlattevő a nagyáruda kezelését, az erre vonatkozó értesítés, illetve felhívásban foglalt határidő alatt átvenni. Ha pedig a nagyárudakezelését át nem venné, vagy ha ajánlatát a versenytárgyalás után vissza lépne, letéti banatpénzét elveszti és a nagyáruda betöltése céljából az ő karára és költségére új versenytárgyalás fog kiirtni.

A ki írásbeli ajánlatot kíván benyújtani, köteles a fent jelzett csonkithatlan készlet érté-

kének 10% vagy 400 koronát kézpénzben vagy biztosítékul elfogadható értékpapirokban valamely ezen kir. pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó soproni, kapuvári, kismartonai csepregi, felső pulyai és nagyartonai kir. adóhivatalnál banatpénzként letenni és az adóhivataltól nyereendő letéti nyugtát ajánlatahoz csatolni.

Az ajánlatban a követelt eladási díj nemcsak számokkal, hanem betűkkel is kiteendő és abban azon nyilatkozat is felveendő, hogy ajánlattevő az árlejtési feltételeket ismeri is azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az ajánlatához egyúttal a nagykorúságot, polgári állást, erkölcsi kifogástalanságot és vagyoni állapotot igazoló bizonylatok is csatolandók. Hiányos, vagy a felsorolt kellekeket nem tartalmazó, vagy olyan ajánlatok, melyek határozatlanul állítanak ki, vagy más versenyzők ajánlataira hivatkoznak, vagy melyek a kitűzött határidő után nyújtatnának, ugy nemkülönbön táviratok is, figyelembe nem vétetnek.

Az eképen felsorolt írásbeli ajánlatok 1900. évi szeptember hó 26-ik napjának déli 1 óráig a soproni m. kir. pénzügyigazgatóság főnökénél, vagy posta utján a pénzügyigazgatósághoz címelve benyújtandók, a czimlapon pedig fent kiteendő „Ajánlat a csornai dohánygyárudra átvételére” és alant a banatpénz mimodon történt letételének felismerésül szombatnőleg irandó „terhelve 400 koronáról szóló adóhivatali nyugtával” vagy „400 korona kézpénzzel” vagy pedig „400 korona érték értékpapirokkal.”

Sopron, 1900. évi augusztus hó 23-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

164531. 900.

Hirdetmény.

A tatai dohánygyárudra és az ezzel összekapcsolt dohány- és szivar különlegességi áruda újból betöltése iránt, a komáromi m. kir. pénzügyigazgatóságnál f. é. szeptember hó 18-án délelőtt 10 órakor, írásbeli zárt ajánlatok alapján, versenytárgyalás fog tartatni.

A tatai dohánygyárudra 1899. évi forgalma 339452 kor. — fillér, a dohánykisarudra forgalma 27712 korona — fillér, a dohány és szivar különlegességi áruda ugyan azon évi forgalma pedig 18638 korona — fillért tett.

A versenytárgyalás feltételei és az írásbeli ajánlat mintája, valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóság, a komáromi és tatai m. kir. adóhivatalok, a komáromi kir. Söhivatal, a komáromi m. kir. pénzügyőri biztosság, a komáromi, tatai, ógyalai és ácsi pénzügyőri szakaszok, Tata- és Tóváros községek előjáróságánál megtekinthetők.

Az ajánlatok kellően felszerelve és 1000 korona banatpénz letételét igazoló adóhivatali nyugtával ellátva f. évi szeptember hó 18-án délelőtt 10 óráig, a komáromi m. kir. pénzügyigazgatóság főnöke, vagy helyettesénél nyújtandók be.

Komárom, 1900. augusztus 16-án.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Szegedszerkesztő: Heltai Nándor.

Élső cs. és kir. szab. eredeti selmeczli pipa-, tájékpipa- és pipaszár-gyár /üzerő-berendezéssel.

TAKÁCS EDE
Zólyom-Selmecz mellett
Alapított 1838-ban.

Ajánlja a legjobb hírnének erendő és kitűnő minőségre nézve paratlan valódi selmeczli agyagpipát, tájékpipát, pipaszárakat és szivarszárakat, minden kivételben, a legolcsóbb árak mellett.

Képes árjegyzékek bérmentes visszaküldés esetén kívánatra bérmentes küldenek.

Egyedül hírnének jó gyártmány.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Das Jubiläum der Franzstädter Tabak-Fabrik. — Limito-Rauchtabak.

Das Jubiläum der Franzstädter Tabak-Fabrik.

So oft wir von irgend einem Jubiläum hören, das hier oder dort gefeiert wird, erregt dies unser Misstrauen; denn was soll es am Ende bedeuten, dass irgend ein Geschehniss, welches sich zum fünf- und zwanzigsten oder fünfzigsten Male jährt, zu einem Feste proklamiert wird! Insoferne dieses Ereigniss eine Person betrifft, die 50 Jahre in irgend einem öffentlichen oder privaten Dienste gestanden, mag das Jubiläum seine Berechtigung haben. Wer innerhalb eines Menschenalters in irgend einem Fache thätig gewesen, verdient die Anerkennung seiner nächsten Umgebung voll und ganz, dagegen empfindet man das Gefühl des gewaltsam Herbeigezerrten, wenn eine dem Staate gehörige Fabrik jubiliert. Jeder Private, der eine Fabrik besitzt, kann und darf das thun, ja, er soll es sogar im geschäftlichen Interesse thun, da heutzutage die allmächtige Reklame nun einmal nicht entbehrt werden kann. Eine staatliche Fabrik jedoch hat derlei nicht notwendig. Ihr Wirkungskreis ist ein solcher, dass diese Art der Reklame nicht gerechtfertigt, keinesfalls aber als notwendig erscheint. Sie hat ernstere Aufgaben zu erfüllen, beziehungsweise ihre Leiter haben sich ein höheres Ziel vor Augen zu halten, als es das Bankettiren und jubiliren ist.

Und was ist denn auch im Grunde genommen geschehen, was einen Festgottesdienst in der Kirche anlässlich der fünfzigsten Jahreswende der Errichtung der Fabrik notwendig macht? Was ist geschehen, dass Reden und Toaste von Stappel gelassen und die Feier als eine solche hingestellt wird? Hat die Fabrik etwa zum Wohle der Menschheit, der Kultur, des Fortschrittes etwas gethan? Hat sie Neues erfunden und geschaffert, oder hat sie den Ruhm des ungarischen Tabak-Produktes hinausgetragen in die weite Welt? Von den fünfzig Jahren ihres Bestandes hat sie fünf und zwanzig Jahre lang das möglichst schlechteste Fabrikat geliefert und nur der ordinäre Schnupftabak, den sie erzeugte, genoss unter der armen Bevölkerung eines gewissen Rufes; allerdings waren es die letzten fünf und zwanzig Jahre, wo das von der Franzstädter Fabrik erzeugte Produkt sich wesentlich gebessert hat, aber auch dieser Umstand ist keineswegs dem Fortschritte der Fabrik zuzuschreiben, zumal verschiedene maschinelle, technische Einrichtungen, nicht minder aber auch die viele Jahre hindurch wirkende ausgezeichnete Thätigkeit des ehemaligen Direktors dieser Fabrik, Anton Berkes, dabei in Betracht kommen.

Wir wollen Keinem sein Verdienst schmälern, gewiss, auch dormalen ist die Fabrik vortrefflich geleitet und einige Zigarrensorten, welche die Franzstädter Tabak-Fabrik erzeugt, sind sogar muster-gültig; allein, das spricht noch immer

nicht dafür, dass eine Fabrik in einer fast unerklärlichen Weise ein Festjubiläum veranstaltet, wozu gar keine andere Veranlassung vorliegt, als die, dass vor fünfzig Jahren das Szvetenay'sche Haus angekauft und zu einer Tabak-Fabrik umgewandelt wurde.

Immerhin haben Jubiläen auch ihre gute Seite. Man findet nämlich Gelegenheit einen Rückblick zu werfen und all das zu überdenken und vor seinem geistigen Auge Revue passiren zu lassen, was während einer Reihe von Jahren geschehen. In dieser Beziehung haben diejenigen, welche berufen sind diese Fabrik zu leiten, Gelegenheit ihr eigenes Wirken mit dem Massstabe der Kritik selbst zu bemessen. Thun sie es, so werden sie finden, dass, wie gesagt, wesentlich Neues von ihr selbst aus nicht geschaffen wurde. Und obgleich die eigenthümlichen Verhältnisse, wie es das Tabak-Monopol mit sich bringt, ein selbstständiges Vorgehen und Handeln der Fabrikleitung nicht gestatten, so gab es immerhin in früheren Zeiten Vorschläge, die von dort ausgegangen sind und die eine Verbesserung des Produktes oder der Verpackung zum Zwecke hatten. Freilich, nicht immer geschah dies auch zum Wohle der Verschleisser, wie es die Kistenfrage beweist, die von Seite der Franzstädter Fabrik ausgegangen war; allein, wir sind objektiv und gerecht genug, um anzuerkennen, dass es immerhin einen Fortschritt bedeutet, wenn eine Fabrik die einschlägigen Fragen studirt und der ihr vorgesetzten Behörde in Vorschlag bringt.

Soll die nunmehr fünfzig Jahre alte Franzstädter Tabak-Fabrik in abermals fünfzig Jahren ihr Jubiläum feiern, dann müsste sie schon dormalen damit beginnen, neue Schöpfungen hervorzurufen, die bleibend und für das Gedeihen des Tabak-Monopols erforderlich sind. Solche Schöpfungen brauchen wahrlich nicht erst erfunden zu werden, es bringt sie jeder Tag, die Leitung der Fabrik bedarf dazu nichts anderes, als den Wunsch der Öffentlichkeit kennen zu lernen und danach zu handeln. Ihr Hauptaugenmerk sei darauf gerichtet, den Wünschen des rauchenden Publikums in erster Reihe Rechnung zu tragen, dann aber auch trachte sie Altes, Schädliches zu beseitigen und Neues einzuführen. Wohl ist jede staatliche Fabrik in der denkbar schwierigsten Lage in Bezug der Neueinführungen, allein, so wie wir die Verhältnisse kennen, besitzen die Fabriken Ungarns in ihrer Oberleitung eine ausgezeichnete, sehr energische Kraft, die stets geneigt ist Neues, Praktisches aufzugreifen und durchzuführen. Wir müssen es mit Bewunderung anerkennen, wie der seit sechs Jahren an der Spitze des Tabak-Fabrikationswesens stehende Ministerialrath Dr. Perleberg seines Amtes waltet und wie sehr ihm selbst an der geringsten Kleinigkeit liegt, die geeignet

ist dem Tabak-Monopole zu nützen. Unter solchen Umständen kann davon kaum gesprochen werden, dass die Fabriken gehalten sind, nach einer gewissen Schablone zu arbeiten, da alles, was sich als durchführbar und praktisch zeigt, in dem wackeren Ober-Fabrikdirektor Dr. Perleberg einen ebenso willigen, wie mächtigen Förderer findet.

Und somit schliessen wir diesen Artikel, indem wir dem Wunsche Ausdruck verleihen, es möge, wenn die Franzstädter Tabak-Fabrik wieder einmal jubiliert, Veranlassung dazu sein, sie zu ihren Schöpfungen zu gratuliren. Hat es doch die Fabrik dormalen hundertfach leichter, als zu jener Zeit, wo fremde Elemente sie errichtet und nach Gutdünken gewirtschaftet hatten. Sie hat es aber auch leichter, weil ihr all das reichlich zur Verfügung steht, was sie zu einem gedeihlichen Fortschritte bedarf und weil sie endlich einer einsichtsvollen, humanen und reformfreundlichen Oberleitung untersteht.

Limito-Rauchtabak

Im „Pester Lloyd“ finden wir einen Artikel, welcher sich eingehend mit dem sogenannten „Limito-Tabak“ befasst. Vielen unserer geehrten Leser, mit Ausnahme der Grosstrafikanten, dürften den Limito-Tabak kaum kennen. Es ist dies eine Sorte Rauchtabak, in Qualität ungefähr dem „Hazaï“-Tabak ähnlich, der für das Militär bestimmt ist und nur an dieses gegen regelrechte Quittung verabfolgt werden kann. Die Packete enthalten 125 Gramm und erhält der Soldat wöchentlich 2 solcher Packete gegen Erlag von 8 Heller pro Packet, demzufolge kostet ein halbes Kilo Tabak dem Militär 16 Kreuzer, beziehungsweise 32 Heller, ein Preis, der spottbillig zu nennen ist. Nachdem das Militär, namentlich der einfache Soldat als Raucher seiner Leidenschaft nicht zu huldigen vermöchte, wenn ihm dieses Benefizium nicht eingeräumt würde, so ist die Ausfolgung des Limito-Rauchtabakes an das Militär nur zu billig.

Der Artikelschreiber, welcher seine Ansichten hierüber im „Pester Lloyd“ veröffentlicht, scheint jedoch in den Verhältnissen nicht sehr eingeweiht zu sein, zumal er Vorschläge macht, die nicht ernst genommen werden können.

Mit Recht hält er die Ausfolgung des Limito-Tabakes für nicht mehr zeitgemäss, nachdem er ganz richtig behauptet, dass das Militär die Tabakspfeife bereits gänzlich beseitigt hat. Das ist, wie gesagt, richtig, ja es rauchen sogar nur wenige Bauern auf dem flachen Lande mehr aus Pfeifen. Die jüngere Generation hat sich in den letzten Jahren so ziemlich der Zigarrette zugewendet und an Sonntagen kann man in den Dörfern deutlich sehen, wie die Bauernburschen ihre Zigarretten drehen. Was Wunder daher, wenn dies beim Militär der Fall ist. Aus dem Grunde, meint der Artikelschreiber, ist auch dem Soldaten mit den ihm bewilligten Limito-Tabak nur sehr wenig gedient. In der That ist dies der Fall und nicht selten ereignet es sich, dass der Soldat auf seinen Limito-Tabak ganz verzichtet, oder aber übernimmt er ihn und vertauscht oder verkauft ihn alsdann an Personen des Zivilstandes.

Die Statistik hierüber, ob jetzt weniger Limito-Tabak oder mehr verabfolgt wird, hätte daher auch keinen Werth, nachdem es sich nicht konstatiren lässt, welcher Soldat seinen Tabak raucht oder nicht. Thatsache ist es, dass der Limito-Tabak heute entbehrlich ist

und dass die Ausfolgung desselben an das Militär wenn auch nicht ganz zwecklos, immerhin aber keine dringende Nothwendigkeit ist.

Dieser Ansicht ist auch der Artikelschreiber und er bringt daher in Vorschlag, das Aerar möge anstatt des Tabakes in Zukunft Zigarren und Zigarretten ausfolgen.

Fast schwindelt es uns vor den Augen, wenn wir daran denken, dass dem stehenden Heere Zigarren und Zigarretten ausbeholdet werden sollen. Wir machen vor Allem darauf aufmerksam, dass das Recht, diese Zigarren zu beziehen, jedem Militär ohne Unterschied der Charge zukäme. Nun möge sich ein Mathematiker damit befassen, die Ziffer herauszukriegen, die täglich erforderlich wäre, diesen Riesenkonsum von Zigarren und Zigarretten herzustellen. Einstweilen steht die Sache so, dass trotz der vielen Fabriken, die in den letzten Jahren errichtet wurden, die vorhandenen den Zigarren- und Zigarretten-Konsum kaum herzustellen vermögen. Nun denke man, dass mit einem Male der Tabak-Regie täglich eine halbe Million Raucher erstehen, von denen die meisten bisher Tabak, andere die Trafiksorten und ein kleiner Theil bisher gar nicht geraucht

hat. Würde es sich dabei um ein Staatseinkommen handeln, wie es naturgemäss in den Wirkungskreis des Tabak-Monopols hineingehört, man müsste selbstverständlich die nothwendigen Investitionen machen, die im Laufe der Jahre sich wieder reichlich verzinsen würden; aber in diesem Falle wer würde die Kosten zahlen? Vielleicht das Militär-Aerar? Wir glauben kaum.

Man hat es hier mit einer Frage zu thun, die nicht minder wichtig und nicht minder schwierig zu lösen ist, wie seinerzeit die Frage des warmen Nachtmahls für die Arme. Wie viele Einwendungen wurden dagegen erhoben, trotzdem es sich dabei um die Ernährung der Landeskinder handelte. Genau besehen, würden diese Zigarren und Zigarretten dem Staate geringere Kosten verursachen, als dieses warme Nachtmahl. Man bedenke nur, dass es sich dabei nicht lediglich darum handelt, was der Herstellungspreis dieser Zigarren und Zigarretten wäre. Hier entginge dem Tabak-Monopole mit einem Schlage ein Konsum von vielen Millionen Kronen, zumal auch in diesem Falle eine Kontrolle unmöglich wäre.

Gleichwohl könnte unserer Ansicht nach der

Limito-Tabak gänzlich abgeschafft und statt seiner ein langgeschnittener ungarischer Tabak, der sich für die Anfertigung von Zigarretten eignet, eingeführt werden. Wohl ist auch dieses Aushilfsmittel nicht sonderlich zu empfehlen, nachdem mit diesen Tabaken grosser Missbrauch getrieben werden könnte, allein, zumindest gäbe es eine Uebersicht und das zu leistende Opfer von Seite des Aerars wäre ein begrenztes. Auch haben wir in Ungarn bekaanntlich einen riesigen Überfluss von derartigen, geeigneten Tabaken, weshalb der Ausführung mindere Schwierigkeiten entgegenzutreten würden. Wenn zum Beispiel statt der 250 Gramm Tabak, welche der Soldat heute ausfasst, dieser ein Packetchen a 125 Gramm pro Woche erhielte, welches 8 Kreuzer, beziehungsweise 16 Heller kosten würde, dann würde das Quantum für die Zigarette vollständig hinreichen, auch könnte der Mann den Tabak eventuell aus einer Pfeife rauchen und auch die Kosten würden weder auf der einen, noch auf der anderen Seite wachsen.

Dies ist unser Vorschlag, den wir zu der in Rede stehende Frage, den hiefür kompetenten Kreisen unterbreiten.

Nagy- és kistőzsdék figyelmébe!

POJATZI FL. ÉS TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett)

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányait és pedig úgy **kénes-**, mint különösen **szalon-gyufákat**.

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,

Magyar korona-svédgyufa,

Magyar honvéd-szobor-gyufa,

krokodil-gyufa és

Magyar Imperial-gyufa

elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar államférfiak arcképeivel díszítvők.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szives rendeléseiket közvetlenül **Deutsch-Landsbergbe** intézni. A legolcsóbb ártételeket tartalmazó árjegyzékünkkel szivesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. sz. alatt van raktárunk.**

POJATZI FL. és TÁRSA es. k. szabadalmazott gyufanemű gyára
DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett).

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französische
ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,
weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:
GOLDZIEHER GÉZA
Budapest, V., Sas-utca 29. szám.